

WWW.KitaboSunnat.com

www.kitab.ir

تفصیل سے لکھا گیا ہے
میں نے اس پر غور کیا ہے
میں نے اس پر غور کیا ہے

www.KitaboSunnat.com

نگاهی دوباره

به نگاه شاعران نامدار ایرانی

سید مصطفی موسوی گرمارودی

WWW.Ketab.ir

موسوی گرمارودی، سیدمصطفی، ۱۳۳۴ -

نگاهی دوباره به نگاه شاعران نامدار ایرانی / سیدمصطفی موسوی گرمارودی:

تهیه و تنظیم معاونت پژوهش اداره کل پژوهش های عمومی

قم: حوزه علمیه قم، مرکز مدیریت حوزه های علمیه خواران، مرکز نشر هاجر، ۱۳۹۶.

۱۷۴ ص: ۵/۱۴ × ۵/۲۱ س.م.

۱-۱۴۸-۲۷۸-۶۰۰-۹۷۸-۷۰۰۰ ریال

فبیا

مسلسل: ۱۰۹۰

شعر مذهبی فارسی -- ایران -- تاریخ و نقد

Religious poetry, Persian -- Iran -- History and criticism

شعر -- آنتاشور

Imamu (Shiite) -- Poetry

شعر مذهبی فارسی -- مجموعه ها

Religious poetry, Persian -- Collections

مرکز مدیریت حوزه های علمیه خواران، اداره کل پژوهش های عمومی

حوزه علمیه قم، مرکز مدیریت حوزه های علمیه خواران، مرکز نشر هاجر

Hajrah Elmilyeh Qom, Center management Hozeh Elmilyeh Qom, Center of Research and Publications, Hajar

۱۳۹۶/۲/۲۴

۵۱۰-۵۱۰

۵-۱۳۳۸۲

نگاهی دوباره (به نگاه شاعران نامدار ایرانی)

سیدمصطفی موسوی گرمارودی

مرکز نشر هاجر (وابسته به مرکز مدیریت حوزه های علمیه خواران)

تعداد صفحه و قطع ۱۷۴ صفحه / رقعی

نوبت چاپ: اول / ۱۳۹۶

شمارگان: ۱۰۰۰ نسخه

قیمت ۸۷/۰۰۰ ریال

چاپخانه: زلال کوثر

شابک: ۹۷۸-۶۰۰-۳۷۸-۱۴۸-۱

نشانی: قم - بلوار معلم - مجتمع ناشران - واحد ۱۱۲

تلفن: ۰۲۵-۳۱۰۱۵

پیامک: ۱۰۰۰۳۱۰۱۵

hajar.whc.ir

hajar@whc.ir

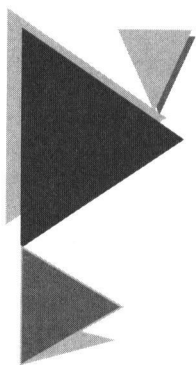

مرکز نشر هاجر
اداره کل پژوهش های عمومی

مرکز مدیریت حوزه های علمیه خواران

۷	پیشگفتار
۱۱	مقدمه
۱۳	جلال، قرآن و حدیث در قصیده‌ای مشهور از سنائی غزنوی
۳۵	کسائی مروزی شاعری ولایت مدار
۴۱	مظلوم‌ترین امام معصوم
۵۵	منقبت مجذبه‌ی در شعر عطار نیشابوری
۶۹	نظایر به رمضان در شعر فارسی (۱)
۸۱	نظایر به رمضان در شعر فارسی (۲)
۹۱	نگاهی دوباره به اولین مدیحه‌ی رضوی در شعر فارسی
۱۰۱	نظایر شعر فارسی
۱۱۵	زیباندیشان به زیبایی خود هند سید
۱۲۹	یادی از اخوان با نگاهی به امکانات شعر نارس
۱۴۹	حسین بن منصور حلاج
۱۶۱	کتاب‌نامه

پیشگفتار

کتاب حاضر مجموعه مقالاتی است که در گذشته در مجله‌ها، رادار فواصل مختلف زمانی، و با دلایلی مربوط به همان ایام نوشته و به صورت پراکنده در مجله‌ای، یادنامه‌ای و... به چاپ و نشر رسیده است و اینک یازده مقاله از آنها در این کتاب گرد آمده است.

بعضی از مقالات جستجویی در دواوین شعرای کلاسیک ادب پارسی است و بعضی از آنها مروری بر سروده‌های آئینی، در حوزه ادب آئینی می‌باشند. تنها یک مقاله آخر که نقدی برگفتار مرحوم اخوان ثالث در مروری بر شعر کهن: شیوه نیمائی و بحث از «تضییق» و «وسعت» در این دو حوزه شعری است؛ در رابطه، با ادب آئینی نیست ولی دیگر مقالات با اینکه رنگ و بوی بررسی اشعار را دارد و به اشاره و یا تفصیل به آرایه‌های ادبی و صناعات شعری پرداخته است؛ به واقع پژوهشی اعتقادی در حوزه شعر کهن است که در ضمن بررسی ابیات به آنها توجه شده است.

این کتاب در دفاع از حقانیت آل الله علیهم السلام است و اینکه چگونه، این حقیقت بزرگ هستی، از سوی بعضی از شعرای گذشته به تساهل و تسامح و یا از روی عمد و تعصب و حتی برای خوش آمدن شعرشان در مذاق ممدوحینی که «انگشت در جهانی کرده و قرمطی می جستند» نادیده گرفته شده است.

چون این بررسی‌ها و نقدها با توجه به متون ادب منظوم فارسی می‌باشد، لاجال نویسنده همراه با نقد شعر به نکاتی که در این مسیر پیش آمده است می‌پردازد، از قبیل مسئله ابیات الحاق شده به دواین اصلی برخی از شاعران و شائبه اضافه شدن ابیاتی اسوی آیندگان - به دلایل مختلف - به آنگونه آثار. همچنانکه در شرحییرامون براءت استدلال - که در ضمن آن به عقاید سنائی و کسائی نیز توجهی دارد - اثبات استهلال به دو شکل «خفی» و «جلی» «پیدا و پنهان» مورد ارزیابی قرار می‌دهد. در همه مقالات با ذکر اسناد پژوهش شده - در پاورقی هر صفحه - بر استحکام استدلال کلام خویش می‌افزاید و در هر مقاله به نکته‌ای از نکات ادبی توجه می‌کند و گاهی به شرح دادن آنها روی می‌آورد که در این راستا تصریحات و تملیحات فراوانی را به خواننده عرضه می‌دارد بنابراین مسیر پژوهش کتاب در تعامل بین نقد ادبی و بیان اعتقادی در شعر شاعران جریان یافته و سرانجام به مقصود نویسنده نزدیک می‌شود.

اگر به گفته نویسنده کتاب که برای براءت استهلال دو شیوه خفی و جلی را نقل می‌کند؛ بخواهیم برای هر مقاله براءت استهلالی در حوزه نثر قائل شویم باید بگوئیم که نویسنده از شیوه براءت استهلال «آشکار» در اثبات حقانیت آل الله علیهم السلام در برخی از مقالاتش سود برده است حتی اگر که نگوئیم که از آغاز با تصریح وارد اثبات اصل مسئله گردیده است.

به هر حال، کتاب حاوی نکات فراوانی برای دانش پژوهان جوان است که

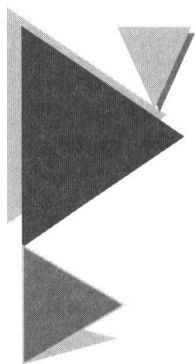
می‌تواند برخی از آنها مورد بررسی و تفحص دانش پژوهان قرار بگیرد و پژوهش مستقلی را رقم بزند. از صاحب این قلم، آثار دیگری هم در حوزه ادبیات و ادب آئینی به چاپ و نشر رسیده است اما می‌توان به صراحت گفت این کتاب سرشار از ابراز دین‌دوستی عمیق و مستدل نویسنده به خاندان عصمت و طهارت علیهم‌السلام و استادگی بر احوای حقوق غصب شده آل رسول صلی‌الله‌علیه‌وآله است. همان فرازندان آسمانی و برگزیدگان سبحانی که در حیات و ممات خویش مظلوم بوده و هستند.

شیوایی قلم، نثر روان، صداقت نویسنده درباره خویش و سابقه طولانی او در آشنایی با ادب آئینی، کتاب را خواندنی و ماندنی نشان می‌دهد.

نشرهاجر، با چاپ این اثر که حاصل بازده پژوهش در حوزه ادبیات و ادب آئینی است، امیدوار است که توانسته باشد دانش‌آموختگان جوان را هر چه بیشتر با ادبیات آئینی سرزمینمان بیش از پیش آشنا سازد تا به صحت و سقم بسیاری از اشعار پیشینیان این مرز و بوم در حوزه اعتقادی توهمی پژوهشگرانه اما خالی از غفلت و تعصب داشته باشند. انشاء الله

مرکز مدیریت حوزه‌های علمیه خاوران

محمود رضا حسینی

مقدمه

زمان سریعتر از برق و باد می‌دور می‌گذرد. به استقامت و همتی که به مقالات مندرج در این مجموعه - که نام آن را نگارشی دوباره گذاشته‌ام - نگاه می‌کنم برای هر کدام با خاطره‌ای و یادآوری انگیزه‌ای روبرو می‌شوم که در آن ایام باعث نگارش آن‌ها شده است. به عنوان مثال، بنده سال‌های متمایل به زنده یاد مرحوم ذبیح‌الله صاحبکار در مؤسسه‌ی پژوهش و مطالعات عاشورا همکار بودم و آن مرحوم در آن روزگار هر هفته جلسه‌ای را با حضور شاعران در اداره‌ی ارساد مشهد مقدس برگزار می‌نمود و آن اداره مجله‌ای را با نام طایران تهیه و منتشر می‌کرد. زنده‌یاد صاحبکاری که از دوستان قدیمی و صمیمی مرحوم مهدی اخوان ثالث بود یک شماره از مجله‌ی طایران را به یادبود اخوان اختصاص داد و از بنده خواست تا درباره‌ی اخوان مقاله‌ای ارائه کنم. مقاله‌ی یادیه از اخوان را با نگاهی نقدگونه بر کتاب «بدعت‌ها و بدایع نیما یوشیج» او نوشته‌ام که در مجله‌ی طایران

به چاپ رسید. در مجموعه مقالاتی که اینک در پیش روی شماست تعدادی از این نوع و نمونه که در مجلات مختلف به چاپ رسیده، گردآوری شده است. موضوع هر مقاله‌ای را با همان نگاه نقدگونه البته با تکیه بر مآخذ معتبر مورد بحث و بررسی قرار داده‌ام و انگیزه مشترک در نوشتن یکایک آن‌ها بازبینی مطالبی است که باید آن‌ها را با دقتی خالی از تعصب اما متکی بر حقایق و دقایق غیر قابل انکار مورد توجه قرار داد. امید آن که این اثر، مقبول طبع مردم صاحب نظر شود.

سحر حویث را با ابراز سپاس از دانشور ارجمند حجه الاسلام سید مهدی قدسی پور که واه تباری این کتاب را به انجام رساندند و با یادکردی از زنده یاد مرحوم حاج عبدالله مصطفی «سرعی» که رفته است و یادش از دلم نمی‌رود - به پایان می‌رسانم.

و آخر دعوانا ان الحمد لله رب العالمین

سید مصطفی موسوی گرمارودی

بهار ۱۳۹۶

مشهد مقدس